

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

S pestjo po obrazu.

Jugoslovanska buržuazija pripravlja svojo tretjo »Obznano«.

Minister pravde bo predložil ministrskemu svetu in narodni skupščini načrt zakona o javnih zborovanjih. Ta načrt prekaša po svoji brutalnosti in terorju vse dosedaj izdane »Obznane« itd. in pomeni gaženje najprimitivnejših pravic državljanov.

Načrt obsega 56 členov, od katerih je eden brutalnejši od drugega. Večina njih je pa povrh še v popolnem navskrižju z ustavo, ki je kakor pravijo temelj državnega življenja.

Nekatere člene tega »demokratičnega« načrta hočemo navesti, da si bodo naši sodrugi lahko ustvarili sami svojo sodbo:

Čl. 5.: »Prepovedujejo se zborovanja radi manifestacij proti ustavnim oblastim v državi, ali da bi se izvršil pritisk na kralja, vlado, narodno predstavništvo ali druge ustanove in organe državne oblasti, da bi se odrekli kaki svoji ustavni ali zakonski pravici, ali da kako vprašanje — o katerem so pristojni, da odločujejo — rešijo po želji manifestantov. Ravnotako se prepovedujejo manifestacije za ideale in oblike vladavine, ki so nasprotne in sovražne sedanjemu obliki vladavine. Udeležitev manifestacij, ki so v zmislu prejšnjega stavka prepovedane, se smatrajo kot prestopki proti javnemu redu in udeležnik se samo za to udeležitev kaznuje z zaporom enega leta. Sklicatelji prepovedane manifestacije se kaznujejo z zaporom enega leta.«

Ta člen ima torej določbo, ki je tako ozkosrčna, da daje vsakemu političnemu uradniku absolutno moč razpustiti vsak shod in pozapreti udeležence in sklicatelje. Določba gre tako daleč, da prepoveduje celo shode na katerih izrečejo obiskovalci željo, da se ta ali ona zadeva reši tak, kakor oni mislijo, da je najboljša. Če se bo ta načrt spremenil v zakon bo mogoče sklicavati le še shode na katerih bomo smeli kvečjemu hvaliti delo vlade parlamenta itd.

Čl. 9.: »Za javno zborovanje bodisi v zaprtem, bodisi na odprtem kraju, morajo sklicatelji obvestiti državno policijsko oblast, v koje teritorialno pristojnost spada kraj, kjer se bo zborovanje vršilo. Prijave za zborovanje se morajo napraviti pisмено dva dni poprej, predno se bo zborovanje vršilo. Pri prijavi se mora omeniti kraj in čas in zakaj, da se bo zborovanje vršilo.«

Kakor razvidno določuje, da se morajo prijaviti vsi shodi pa bodisi se vrše v zaprtih prostorih ali pod milim nebom.

S to določbo bo očitno krščena ustava, ki določuje, da se morajo prijaviti le shodi pod milim nebom.

Dotični člen ustave se glasi:

Čl. 14. Vidovdanske ustave. Državlani imajo pravico združevanja, zborovanja in dogovarjanja. Natančnejša določila o tem predpiše zakon. Na zborovanja ne sme nihče prihajati oborožen. Zborovanja pod milim nebom se morajo prijaviti pristojnemu oblastvu najmanj 24 ur poprej.

Ista vlada, ki je predlagala ustavo ima sedaj drzno čelo to ustavo kršiti! Zakaj imamo potem ustavo?

Člen 11. tega načrta prepoveduje mladoletnim in tujim državljanom sploh pristop na zborovanja. Glasi se:

Čl. 11.: »Tuji državljani in mladoletni se sploh ne smejo udeleževati zborovanj.«

S to določbo hoče vlada predvsem udariti po strokovnih organizacijah. Predstavljajmo si, da hoče strokovna or-

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din. celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

ganizacija izvesti v tem ali onem podjetju kako mezno gibanje. V ta namen mora sklicati shod v dotičnem podjetju zaposlenih delavcev, da bodo ti poučeni v zahtevah in, da o njih glasujejo. Pa bo prišel komisar in bo razgnal shod in zaprl sklicatelje, ker bodo navzoči tudi tuji državljani, ki istotako v dotičnem podjetju delajo. Pa če bi bilo tudi to v redu, da naj se tuji državljani ne udeležujejo shodov, kako naj pa sklicatelji določijo kdo je domačin in kdo ni? Ali naj nastavimo pred vrata kjer se bo shod vršil reditelje, ki bodo zahtevali od vsakega udeleženca krstni in domovinski list?

Načrt ima vse polno takih le določb, ki bijejo vsaki pravici s pestjo v obraz. Načrt bo predložen skupščini, ki ga bo skoro gotovo sprejela; ker sprejme vse kar vlada predloži.

Za naše organizacije pa nastaja vprašanje; kako bomo prestregli udarec, ki je v prvi vrsti namenjen delavskim organizacijam.

Podsetoriti bo treba naše delo!

Zakon o zavarovanju delavcev.

(Konec.)

Kdo je zavezan zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode?

Zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode so zavezane vse osebe, ki dajejo na podlagi kakršnegakoli službenega razmerja svojo telesno ali duševno moč v najem. N. pr.: vsi uslužbenci pri obrti, trgovini, industriji (rokodelski pomočniki, trgovski sodrugi, uradniki v trgovskih in industrijskih podjetjih, inženirji in ravnatelji v tovarnah, prokuristi bank itd.; vajenci, praktikanti, volonterji ter učenci v delavnicah javnih učnih zavodov, nadalje hišni delavci, t. j. osebe, ki se bavijo z najemnim delom v svoji lastni delavnici ali na svojem lastnem stanovanju po naročilu in na račun drugih oseb, katere se bavijo z obrtom, trgovino ali industrijo, tudi če nabavljajo sirovine in pomožni material sami in čeprav postransko delajo tudi na svoj lastni račun. Od 1. julija 1922 dalje so zavezani zavarovanju tudi vsi hišni posli (dekle, služkinje, pestunje, dojilje, sobarice, kuharice, hlapci itd.)

Od zavarovanja za slučaj bolezni in nezgode so začasno izvzeti le poljski delavci in poljedelski posli, ki niso zaposleni pri strojih; dalje delavci v kaznilnicah ali poboljševalnicah ter osebe, ki so samo ob priliki in nestalno zaposlene v hišnem gospodarstvu, kakor dninarji za obdelovanje vrtov, čistilci stanovanj, žaganje drv, perice itd. (§ 6. ZZD.)

Minister za socialno politiko predpiše sporazumno s prizadetimi ministri s posebnim statutom način in ustroj zavarovanja gori označenih oseb. Statut za obvezno zavarovanje stalnih poljedelskih delavcev in poslov se mora izdati v enem letu, ko stopi v veljavo zakon o zavarovanju delavcev (do 1. julija 1923), toda to zavarovanje se mora urediti na isti način in v skupni organizaciji z zavarovanjem ostalih delavcev. Dokler se ne izvede zavarovanje poljedelskih delavcev s posebnim statutom, se morajo pri poljedelskih podjetjih, ki uporabljajo parne kotle ali naprave, gonjene z elementarno silo (ognjem, vodo, paro, svetilnim plinom, razgretim zrakom, z elektriko in podobnim) ali z živalsko silo, po predpisih zakona o zavarovanju delavcev zavarovati vsi delavci, ki jim preti nevarnost od kotla ali pogona.

Osebe državnih prometnih naprav (železničarji) je izvzeto od zavarovanja po zakonu o zavarovanju delavcev, ako mu daje ministrstvo za promet vsaj iste podpore, ki jih uživajo po tem zakonu ostali nameščenci, in ako ima ob določanju podpore in v upravi osebe one pravice, ki jih določa zakon o zavarovanju delavcev. Minister za promet izda sporazumno z ministrom za socialno politiko naredbo o zavarovanju osebja državnih prometnih naprav (§ 6. ZZD).

Zavarovanju za slučaj bolezni so zavezani tudi državni in javni nameščenci, ki so bili po zakonu do sedaj zavarovani (provizorični nameščenci in pomožni sluge), in oni, ki na podstavi službenih predpisov v slučaju bolezni ne prejemajo plače celih 26 tednov (pol leta), računajoč od dneva njih obolenja, četudi dobivajo stalno mesečno plačo. Za slučaj nezgode pa se zavarujejo državni in javni nameščenci, če nimajo sami in njih rodbina pravice do pokojnine, ki ustreza odškodnini v zmislu XI. poglavja ZZD.

Zavarovanju so zavezani tudi delavci (uslužbenci) naši državljani, ki so stalno zaposleni v inozemstvu na račun tuzemskih podjetij, razen, če so že zavarovani na podstavi zakona dotične države.

Rodbinski člani (sinovi, hčere) ter sorodniki so tudi podvrženi zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode, ako so zaposleni pri obrti, trgovini itd. ter obstoja službeno razmerje, ne glede na to, ali prejemajo plačo v gotovini ali v naravnih prejemkih. Take osebe v bodoče ne morejo biti oproščene dolžnosti zavarovanja.

Nameščenci južne železnice bodo zavarovani pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu ter se zanje ustanovi posebna prometna blagajna.

PROSTOVOLJNO ČLANSTVO.

Prostovoljno zavarovanje za slučaj bolezni in nezgode ureja § 13. naredbe ministristva za socialno politiko z dne 3. junija 1922, št. 1077, ki se glasi:

Prostovoljno v zmislu § 5. ZZD, se lahko zavarujejo pri pristojnih okrožnih uradih za zavarovanje delavcev:

zoper bolezni:

a) osebe, ki so na podstavi § 7. ZZD oproščene dolžnosti zavarovanja zoper bolezni;

b) poljedelski delavci in posli v poljedelskem delu; zoper bolezni ali zoper nezgode ali zoper oboje;

c) osebe, ki so samo ob priliki in nestalno zaposlene v hišnem gospodarstvu, kakor dninarji, da obdelujejo vrtove, čistijo stanovanja, žagajo drva, perejo perilo itd.;

č) osebe, ki se bavijo s hišno (domačo industrijo);

d) osebe, ki se bavijo z industrijo, obrtom, trgovino, prometom ali svobodnimi poklici ter delajo brez pomožnega osoblja;

e) osebe, ki delajo v obrtu in pomorskem ribarstvu kot delodajalci, a ne zaposlujejo več nego 2 pomočnika in skupno ne več nego 5 delavcev in vajencev;

f) osebe, ki so bile po dosedanjih zakonskih odredbah prostovoljno zavarovane zoper bolezni ali nezgode, dokler bivajo v območju naše države in nadaljujejo to zavarovanje.

Osebe pod a) do e) smejo pristopiti k prostovoljnemu zavarovanju zoper bolezni samo na podstavi ugodnega zdravniškega pregleda, ako niso še ob pristopu dovršile 40. leta starosti. Izjemoma se smejo do dne 1. oktobra 1922. pripuščati tudi osebe, stare nad 40 let, ako niso še dovršile 65. leta starosti.

Prostovoljno zavarovanje zoper bolezni je pri osebah omenjenih pod a) do e) omejeno samo na zdravniško pomoč in zdravila, babilško pomoč in na oskrbo v bolnici za člana in njegovo rodbino.

Prostovoljno zavarovanje se vrši v meznem razredu, ki ustreza eni četrtini

načveče zavarovane mezde: delodajalci v obrtu in v pomorskem ribarstvu, ki delajo z največ 2 vajencema, pa se zavarujejo v meznem razredu, ki ustreza polovici največje zavarovane mezde, toda če delajo s pomočnikom ali z več nego 2 vajencema, v najvišjem meznem razredu. Osebe pod f) smejo nadaljevati zavarovanje tudi v meznem razredu, ki ustreza njih dosednji zavarovalni pomoči (zaslužku), ako je ta razred večji od razreda, ki ustreza eni četrtini največje zavarovalne mezde.

Osebe pod f), ki so bile dosedaj zavarovane samo zoper bolezni ali samo zoper nezgode, smejo pristopiti k drugi panogi zavarovanja, k zavarovanju zoper bolezni pa samo, ako zadoščajo pogojem drugega odstavka tega paragrafa.

Osebe, ki so prostovoljno zavarovane samo zoper nezgode, dobivajo podpore ob nezgodi že od dne nezgode. Osebe, ki so prostovoljno zavarovane samo zoper bolezni, dobivajo pomoči tudi, ako je nezgoda povzročila bolezni.

Pravica do pomoči se prične prostovoljno zavarovanjem članom ob nezgodi z dnem, ko so plačale prvi prispevek, ob bolezni čez 14 dni po vplačilu prvega prispevka, ob porodu pa čez 9 mesecev po tem vplačilu.

Osebe, ki žele prostovoljno zavarovati za slučaj bolezni ali nezgode ali pa za slučaj bolezni in nezgode, morajo svoj namen prijaviti s posebno tiskovino, katera se dobi pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani ter vseh poslovalnicah (bivše bolniške blagajne). To tiskovino (Prijavnico za prostovoljno zavarovanje) morajo točno in resnično izpolniti, ter jo potom pristojne poslovalnice poslati Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Prijavnico se lahko pošlje poslovalnici tudi po pošti.

PROSTOVOLJNO NADALJEVANJE ČLANSTVA.

Oni član, ki izstopi iz obrata, kateri ga zavezuje, da mora biti član, ostane še nadalje član osrednjega urada za zavarovanje delavcev, ako vplača v štirih tednih po izstopu iz obrata vse dospele prispevke. Tak član ostane član, dokler biva v območju naše države in vplačuje prispevke. (§ 55. ZZD.)

PLAČEVANJE PRISPEVKOV.

Prispevke za bolniško zavarovanje plačuje okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev delodajalec, ki sme polovico prispevka odtegniti delavcu ob izplačilu mezde (plače). Ako delodajalec prispevka ni odtegnil takoj pri izplačilu zaslužka (mezde, plače), ga sme odtegniti naknadno le tekom enega meseca po izplačilu zaslužka, od katerega bi moral prispevek odtegniti, odnosno tekom dveh mesecev, če prejema delojemalec mesečno plačo. Za osebe brez zaslužka, oz. če znaša zaslužek manj nego 2 Din na dan, mora plačevati cel prispevek delodajalec sam.

Delodajalec, ki odteguje svojim delavcem (uslužbencem, nameščencem) višje prispevke nego so predpisani za dotični mezní razred, ali ki sklene s svojimi delojemalci delovno pogodbo, poslabšujočo določbe zakona o zavarovanju delavcev, zadene globo od 100 do 2000 Din, v ponovnem slučaju do 5000 Din.

V posameznih meznih razredih se do uveljavljenja statuta osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu predpisujejo bolniško - zavarovalni prispevki:

Mezní razred

Skupni dnevni prispevek delodajalca in delojemalca za bolniško zavarovanje
Dinacijev

I.	—10
II.	—13
III.	—15
IV.	—18
V.	—22
VI.	—27
VII.	—33
VIII.	—40
IX.	—48
X.	—58
XI.	—70
XII.	—84
XIII.	1.—
XIV.	1.20
XV.	1.44
XVI.	1.70
XVII.	2.—

Dokler je zavarovani član zaradi bolezni nesposoben za pridobivanje, ni dolžan niti on niti delodajalec vobče plačevati prispevkov za zavarovanje. (§ 38. ZZD.)

Prispevke za nezgodno zavarovanje plačuje izključno le delodajalec sam ter jih ne sme niti v celoti niti v manjših zneskih odtegniti delojemalcu.

OSKRBA V BOLNICAH.

Namesto brezplačne zdravniške pomoči, zdravil, hranarine ter babilške pomoči sme urad za zavarovanje delavcev dajati zdravljenje v bolnicah (§ 53.): 1. onemu bolniku, ki živi v zakonu ali s članom svoje rodbine v istem gospodarstvu ali lahko iz kakršnegakoli razloga uživa zadostno domačo oskrbo, samo, če pristane oboleli član na zdravljenje v bolnici ali če je bolezen nalezljiva ali take naravi, da zahteva zdravljenje v bolnici, ali če se član ne drži zdravniških nasvetov in s tem zavlačuje ozdravljenje; 2. vsakemu drugemu bolniku brez pogojno.

V brezplačno zdravljenje v bolnici je šteti tudi brezplačno odpremo bolnikov v bolnico, nadalje potne stroške iz bolnice, ako se je nahajal član v bolnici zunaj sedeža svojega obrata.

Urad za zavarovanje delavcev povrne oskrbne stroške v bolnici za dobo največ 26 tednov za člana ali članico, vstevši v ta čas morebitno zdravljenje in prejetje hranarine pri poslovalnici.

Stroške zdravljenja v bolnicah za rodbinske člane plačuje urad najdalje za štiri tedne.

Rodbinski člani zavarovanca, ki nimajo zaslužka in žive z zavarovancem v skupnem gospodarstvu, dobivajo, dokler se oskrbuje njih član v bolnici, polovico hranarine, ki pripada članu, ko bi se oskrboval doma. (§ 54. ZZD.)

Če član uporablja zdravnika, s katerim ni osrednji urad za zavarovanje delavcev poprej sklenil pogodbe za zdravljenje svojih članov, povrnejo se članu stroški za zdravnika le v tem slučaju, ako neizpodbitno dokaže, da je bila nevarnost v odlogu ter zdravniška pomoč nujno potrebna. Stroški se povrnejo samo za eno (prvo) ordinacijo. V tem slučaju mora zavarovaneč čimprej vložiti pismeno prošnjo pri pristojni poslovalnici. V prošnji mora navesti, kdaj (čas) je poklical zdravnika, ter priložiti potrdilo dotičnega zdravnika, iz katerega mora biti razvidni stroški ordinacije ter diagnoza bolezni, radi katere je zdravniško pomoč nujno potreboval. Seveda se smatrajo za nujna obolenja le težki slu-

Čast: nenadne močne krvavitve, hudi krči, nezgode itd. Zobol in podobno se ne smatra kot nujen slučaj.

Članstvo in s tem pravica do bolezenske podpore prestatne z dnem izstopa iz obrata. (§ 55. ZZD.)

Član, ki je bil v enem letu vsaj 6 mesecev zavarovan pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev (kjerkoli v Jugoslaviji) in ki zato, ker nima zasluzka, ne more plačevati članskih prispevkov, uživa pravico do najmanjše zakonite bolezenske podpore, ako biva v območju naše države, tri tedne po izstopu iz obrata. Ako je bil član v dveh letih zavarovan najmanj 12 mesecev, uživa pravico do teh podpor šest tednov po izstopu iz obrata.

Člani, ki so popolnoma izčrpali podporo, katera jim po zakonu ali statutu gre, smejo zaradi iste bolezni dobiti novo podporo šele, ako so bili po prestatku podpore vsaj 8 tednov zavarovani. Če je n. pr. član, obolel na tuberkulozi, prejemal hranarino 26 tednov ter mu je bila ista po preteku 26 tednov ustavljena, mora biti najmanj 8 tednov znova zavarovan, da sprejme za isto bolezen zopetne dajatve urada.

Ako član ni popolnoma izčrpal podpore, pa v 4 tednih po prestatku podpore zopet oboji za isto boleznijo, se računa začetek nove podpore od dne, ko je prvičrat obolel. (§ 59. ZZD.)

Ako se zavarovana mezda izpremeni v 4 tednih pred začetkom pravice do podpore, se mora podpora v gotovini plačevati po prejšnji zavarovani mezdi. (§ 48. ZZD.)

Če se n. pr. delavec s 1. avgustom zviša plača za 6 dinarjev dnevno) vsled česar se ga nvrsti iz 16. v 17. mezdni razred, član pa 27. avgusta oboji, nima pravice do prejemanja hranarine po 17. mezdni stopnji, temveč po 16., ker od dneva zvišanja še ni preteklo 28 dni (4 tedne). Na to naj delavci posebno pazijo, ker je mogoče, da je zvišanje mezde delodajalec prepozno naznanil ter so vsled tega oškodovani.

KAZENSKKE ODREDBE.

Z globo 5 do 20 dinarjev se kaznuje: a) zavarovanec, ki ne uporablja zaščitnih priprav;

b) oni, ki odstrani predpise o zaščitnih odredbah, prepovedi ali svarila.

Z globo 200 do 500 dinarjev:

a) delodajalec, ki ne prijavi vstopa v obrat ali izstopa iz obrata in izpremembe pri članu.

Z globo 50 do 1000 dinarjev:

a) delodajalec, ki prijavi višji ali nižji zaslužek nameščenca, nego ga ima v resnici;

b) Zavarovanec, ki s tem, da se dela bolnega ali na drug protizakonit način zlorabi podporo, prejeta od urada.

naj se pošljejo na naslov Strokovne komisije. Pomoč je nuja! — Predsedstvo St. K.

II. plenarna seja Strokovne komisije za Slovenijo (Pokraj. odbor G. D. S. J.) v Ljubljani se bo vršila v nedeljo dne 27. avgusta t. l. ob 8. uri dopoldne v sejni dvorani mestnega Magistrata v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Poročilo okrožnih tajništev.
4. Splošna strokovna organizacija.
5. Mladinska organizacija.
6. Medstrokovni sveti.
7. Došli dopisi in socialna zakonodaja.
8. Poročilo kontrolne komisije.
9. Smernice »Delavca«.
10. Raznoterosti in interpelacije.

Poleg odbornikov se imajo seje udeležiti vsi centralni in okrožni tajniki, ki imajo na seji posvetovalen glas. Odborniki in tajniki, ki so nastanjeni izven Ljubljane naj pridejo že na predvečer.

Predsedstvo.

Socialna politika.

Zakon o zaščiti delavstva.

Ta zakon, katerega bi bilo skoraj moralo delavstvo Jugoslavije s protestnimi shodi izsiliti od vlade je izšel v preteklem mesecu. Zakon je za delavstvo velike važnosti, ker vsebuje vso socialno zaščito, ki jo naša država delavstvu nudi. Radi tega opozarjamo vse naše člane, da ta zakon po vseh podjetjih uveljavijo. V sporih, ki bi nastali na podlagi tega zakona med podjetniki in delavci odločuje pristojna inspekcija dela (obratno nadzorništvo). Vemo, da socialne institucije, kakor inspekcija dela, delavska zbornica, nimajo aparata, kakoršnega bi morale imeti, ker ima naša reakcionarna vlada denar za vse drugo, samo za delavstvo najvažnejšo institucijo ga pa nima. — Radi tega naj se vsak delavec zaveda, da mu je najboljši inšpektor, zaveden delavski zaupnik in močna strokovna organizacija, potom katere se bo mogel ta zakon uveljaviti. Iz vseh krajev nam že dohajajo vesti, da skušajo podjetniki izvedbo tega zakona preprečiti. Pokazimo, da znamo priborene zakone ščititi, in dokazimo organiziranim podjetnikom, da ni resnična trditev, ki je bila izročena na skupščini »Zveze industrijev« v Zagrebu; češ da delavstvo teh zakonov ne zašči, ker jih ne pozna. Vsak delavec naj se tudi zaveda, da ni stroj, temveč, da je človek, kateri ima tudi pozneje, ko mu delovna moč odpove, pravico do življenja. V prihodnji številki »Delavca« bomo pričeli podrobneje razlagati ta zakon. Zelo važno je za člane naših organizacij, zlasti pa še za zaupnike, da dotične razprave natančno prečitajo. Zakon vsebuje tako glede delavnega časa, varstvenih in higijskih odredb celo vrsto določil, ki morajo biti vsakemu zavednemu delavcu popolnoma jasne. Osebito pa je važen odstavek o nalogah delavskih zaupnikov.

STROKOVNO GIBANJE.

Stavka lesnih delavcev v Ljubljani.

V tretjem tednu stavke izstradanih ljubljanskih mizarjev je solidarnost čim večja, kar dokazuje dejstvo, da se pridružujejo stavki tudi neorganizirani mizarji iz Ljubljane in okolice in to brez vsake posebne agitacije. Vsa dokazova-

K II. plenarni seji strokovne komisije.

Sklepi I. plen. seje so domalega izvedeni v življenje in trdimo lahko, da so rodili že tudi sadove. Ko je nova Str. komisija letos sprejela svoje posle, položaj naši organizaciji ni bil rožnat. Po eni strani sili kapitalizem k ofenzivi, po drugi je bilo pa zaupanje in morala članstva v organizacijah precej razravana.

Nad vse dobro je vplival energičen nastop Komisije, ki ni izdajala niti manifestov, niti drugih oklicev, temveč je bilo takoj prvo njeno delo to, da si je brez velikih besed zavihala rokave, ter šla k organizacijskemu delovanju. Najbolj je pa še ugajal njen ukrep, ki gre za tem, da je treba vse sklepe ne samo skleniti, temveč tudi izvršiti.

Tudi sedaj, ko se bodo sešli delavski zastopniki k drugi plenarni seji je položaj delavstva zelo napet.

Vse stroke se nahajajo v neposrednih mezdnihi gibanjih, poleg tega imamo pa še na štirih straneh stavke, katerih dve sta jako pomembni, to je usnjarska v Ptuj in mizararska v Ljubljani. Treba bo ukreniti vse potrebno da stavkujoči sodrug in sodružice ne bodo osamljeni in, da jim bomo z moralnimi, kakor tudi z materialnimi sredstvi priskočili na pomoč.

Plenarni seji bo predložen tudi načrt in pravilnik za ustanovitev delavskih medstrokovnih svetov. Že prva seja je uvidela potrebo čim večjega zblizanja in sodelovanja delavcev raznih strok, ki so učlanjeni v organizacijah, ki so priklopljene Str. Komisiji. Načrt za izvedbo te-

ga sklepa je izgotovljen v pretres in v odobritev, nakar bodo vse organizacije poklicane, da ga izvedejo.

Preložen bo tudi statut za ustanovitev mladinske organizacije, katero ne moremo več pogrešati, kajti nujno je vprašanje pritegnitve vajencev k organizacijskem sodelovanju. Naše organizacije so potrebne zdravega pomladka zato ne smemo prepuščati mladine svoji usodi.

Na sejo bo prišel tudi načrt za ustanovitev splošne strokovne organizacije. V mnogih krajih imamo delavce, ki bi se radi organizirali, pa jih je premalo, da bi si ustanovili podružnico te ali one strokovne organizacije. Te raztresene delavce bo treba za prvo silo zbrati ne glede na profesijo v Splošno strokovno organizacijo, ter jim ustanoviti podružnico. Čim se pa ta ali ona stroka tako ojači, da bo lahko ustanovila svojo podružnico, jo bomo pa priklopili oni strokovni organizaciji, v katero bo pač po vrsti dela pripadala, kovinarje h kovinarski, mizarje k mizararski, kemične h kemični organizaciji itd.

Ta organizacija bo dober instrument za zbiranje proletarskih sil v enotno strugo in bodo na njej imele vse strokovne organizacije olajšano delovanje.

Tudi strokovni in socialni politiki bo seja posvetila mnogo pozornosti, zlasti socialna politika je z ozirom na nova zakona o varstvu in zaščiti delavstva še ne obdelana njiva.

temveč tudi za vse druge. — Zato prosi podpisano predsedstvo St. kom. vse one sodruge (lesni delavci, ki imajo istotako stavko v Ljubljani so izzeti), ki pripadajo našim organizacijam, da zbirajo prostovoljne prispevke za stavkujoče delavce v Ptuj. Nabiralne pole si nabavijo lahko od tajništva Strokovne komisije, ki jih ima večje število v zalogi. Prispevke

Iz organizacij.

Strokovna komisija.

Usnjarski delavci tvornice »Petovica« v Ptuj se nahajajo v težkem boju za svoj obstoj. Nujna potreba je, da priskočijo delavci drugih strok na pomoč, ker bi vsaka zmagala kapitalistov ne pomenila le žrtve za dotične delavce, ki stavkajo,

nja od strani gg. delodajalcev, da ima delavstvo preveliko plačo so jalova, ker želodci vse eno nečejo biti siti. Čudno je le to, da se mora delavstvo vedno težko boriti za vsako izboljšanje svojega položaja, dočim ima vsaka zadnja branjevka pravico podražiti svoje blago na poljubno višino — njej ni potrebno stavkati. Hočeš jesti plačaj, jaz zahtevam. Kje pa naj uboga delavska para vzame denar, če ne tam, kjer razpolaga s svojo močjo in seveda, če se ji nočejo ugoditi mora včasih poseči tudi po zadnjem orožju in to je stavka.

Vse sile, katere gg. podjetniki napeenjajo, da bi nam našo organizacijo razbili so ostale do danes brezuspešne in upamo, da ostane tudi v bodoče tako. Delavstvo je prišlo končno le do prepričanja, da je le v skupnosti moč in da le potom združitve, da priti do plačila katero pripada poštenemu delu.

Tudi vse snubitve, katerih se poslužujejo gg. delodajalci okoli delavcev, češ pojdi delat saj ti plačam kolikor zahtevaš ne bodo pomagala nič, ker oni dobro vedo kje so delavske organizacije in če rabijo delavsko moč, naj jo gredo iskat tja kjer jo je dobiti. Delodajalci morajo dati to, kar delavec z vso pravico lahko zahteva za sebe in svojo družino.

Vse zavedne ss. pa prosimo, da nas v boju podpirajo vsak po svoji moči.

Lesno delavstvo naj v Ljubljano ne pošlje dokler se stavka ne zaključi s popolno zmago.

Stavka lesnih delavcev v Celju se je končala z zmago delavstva in krahom mojstrske zadruga, kar dokazuje to, da so nekateri mojstri pogodbo podpisali, dočim kratkovidnejši vztrajajo s svojo trmo, češ plače znižati, seveda kdo jim bo delal je vprašanje.

Dopisi.

Prevalje. Dne 27. julija t. l. se je vršilo v tukajšnji papirnici mezno pogajanje, ki ga je razpisala deželna vlada za Slovenijo. Deželno vlado je zastopal g. dr. Mrak, Osrednje društvo kemičnih delavcev sodrug Krajcer, podjetje pa je bilo zastopano po g. gozdn. nadz. Hrubešu in g. Rozmanu. Po dvehurnem pogajanju je bila sklenjena pogodba, ki vsebuje: »Vsem moškim delavcem se zviša plača dnevno za 25%, delavkam pa 24%. Pogodba je veljavna od 1. julija do 1. oktobra t. l.« — Da se delavstvu pojasni položaj in uspeh pogajanj se je vršil istega dne popoldan sestanek, na katerem je s. Krajcer obrazložil temelj strokovnih organizacij in konečno povdarjal, da je v slogi moč. Kličemo delavstvu, zavedaj se tega izreka.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 16. avgusta 1922.

Kakor pogodba med Rusijo in Nemčijo na genovski konferenci, tako je presenetila svet gospodarska pogodba, ki so jo dosedaj sklenili Rusija, Kitajska in Japonska. Antantini, predvsem angleški in ameriški imperializem, je prištevati Kitajsko, že v svojo interesno sfero in upal iz nje napraviti nov vir svojemu izkorisčanju. A prišlo je drugače. Gospodarsko stanje v Rusiji se je izboljšalo, plemensko nasprotje med Kitajci in Japonci vzpričo nevdržnih medsebojnih odnosov pojenjalo in posledica tega je — gospodarska pogodba med vsemi tremi državami. Amerika in Anglija opazujeta ta naspredek v Aziji s kislim obrazom, dogodek sam pa znači korak naprej do konsolidacije političnih in gospodarskih razmer na daljnem vzhodu.

V Avstraliji so se delavci po daljšem glabanju udali. Seveda so se začeli zanje težki časi, ker kapitalizem hoče svojo zmago izkoristiti in to čuti delavstvo že sedaj.

Genovski in haški konferenci je sledila konferenca antantnih ministrskih predsednikov v Londonu, ki je doživela prav tako žalosten konec kakor njene prednice. Prav ostro se je pokazalo nasprotje med Anglijo in Francijo v vprašanju nemških reparacij.

Nemčija je zaprosila za moratorij. Dočim Anglija uvideva potrebo olajšanja vojnih bremen Nemčije, noče Francija o tem ničesar slišati. Ker se v Londonu glede tega niso sporazumeli, se je konferenca brezplodno razšla, vprašanje nemških reparacij pa je stopilo v še akutnejši položaj.

Državljanska vojna v Italiji ne ponehuje. Sicer je izdalo fašistovsko vodstvo povelje, naj se fašisti razorože, a to je bilo le pesek v oči, zakaj delavstvo še vedno nima miru pred nasiljem fašistov. Celo socialistični poslanci niso varni in morajo skrbeti za svojo osebno varnost z orožjem.

V Avstriji se poje stara pesem: padec valute. Prebivalstvo prireja burne demonstracije, a to draginjo ne zmanjša. Pritožbine za pošto, brzozav in telefon so vedno višje, a državna blagajna bolj in bolj suha. Gibanje za združitve z Nemčijo je vedno močnejše.

Monarhistične komedije na Madžarskem nimajo konca. Te dni je državni upravnik bivši admiral Horfi »povzdignil« v viteški stan nekaj stotin Madžarov, ki so izvršili med vojno »junaške čine«. Kdo ve, koliko solz zapuščenih sirot oblika še sedaj te junaške čine!

Med sovjetsko Rusijo in Anglijo je prišlo do diplomatskega spora, ker je Rusija v Črnem morju konfiscirala par angleških ladij. Kaj neki iščejo Angleži v Črnem morju!

Napetost med Turčijo in Grško se je navidezno polegla.

Državna vlada se je iz Beograda preselila v Ljubljano, kjer se je povodom vsesokolskega zleta vršil kronski svet pod predsedstvom kras-

lja. Ker narodna skupščina ne zboruje, odpošljejo jo ministri na odmor.

Kralj in nekateri državniki, med njimi ministrski predsednik Pašič, odpošljejo na Češko v Marijine Lazne, kjer bodo imeli s češkostovskiimi politiki važna posvetovanja.

O priliki kronskega sveta v Ljubljani je bil tudi podpisan ukaz o novem ministru notranjih poslov, na katero mesto je bil imenovan Kosta Timotijević. Vsesokolski zlet v Ljubljani je uspel sicer precej dobro, vendar je pa pokazal, da sili »Sokol« vedno bolj in bolj v naročje militarizma. Ker je militarizem naravni nasprotnik vsake demokracije bo tudi »Sokolstvu« spodenel tla, ki so bila sicer na demokraciji zgrajena.

Marsikdo, ki tega ni vedel in je verjel lepega programa Sokolstva, ki se glasi: svoboda enakost bratstvo —, se je v Ljubljani prepričal da so to le lepe besede a dejanja so drugačna.

Povedali bi še to, da »Sokol« ki pravi, da stremi za enakostjo te enakosti brez razrednega boja ne more doseči. Kaj pomaga človeštvu ali narodu, če smo si tudi politično enaki, če pa ogromna večina naroda in človeštva ječi v gospodarski sužnosti kapitalizma.

Brez gospodarske demokracije (socializma) ni in ne bo enakosti.

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).

Izdajatelj: France Svetek.

Odgovorni urednik:

Ivo Meznarič.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12 ure
in jih obrestuje po čistih

4 1/2 %

Redni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugam proti vključbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice so eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Veliko zalogo špecerijskega in manufakturnega blaga

(zadnje novosti) priporoča svojim članom

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.

Telef. int. št. 178.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. 10532.

Brz. nasl. »Kodes« Ljubljana.

Centrala: Ljubljana VII, Žibertova ulica št. 269.

Podružnice: Ljubljana: Kolodvorska cesta št. 56, Sodna ulica št. 4, Bohoričeva ulica št. 12, Trnovo, Rožna dolina, Glince; dalje: Celje, Štore, Rogatec, Radeče, Poljčane, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Sv. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I., Črna II.

Somišljeniki: Le v prodajalnah svojih zadrug kupujete vedno najbolje in najceneje!

Pristopnina K 10. Kdor še ni član, naj pristopi! Delež K 200.